

แผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔

กองแผนงาน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

แผนยุทธศาสตร์
กรมการพัฒนาชุมชน
พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

“...ชอบใจมาก ที่ต้องเหน็ดเหนื่อยทำงานในหมู่บ้านชนบท และต้องประสบปัญหาต่างๆ มากมาย ขอให้ช่วยกันพัฒนาคนให้มีความฉลาด สามารถช่วยตนเองได้...

ในการแนะนำส่งเสริมอาชีพ หรือให้คำแนะนำเรื่องต่างๆ ต้องทำให้บ่อยๆ ไม่ใช่พูด หรือทำหนเดียว... ขอให้ช่วยแนะนำชาวบ้าน ราษฎร ให้ขยันขันแข็ง มีความฉลาด สร้างความมั่นคงให้แก่ครอบครัว ทำงานหารายได้ และเก็บออม...

เมื่อถึงคราวจำเป็น ความมั่นคงของประชาชนในชนบทเป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างชาติ และป้องกันประเทศเป็นอย่างดี
ชอบใจ ขอให้สบายดี โชคดีทุกคน และมีความสำเร็จในการทำงาน...”

พระราชทานแก่พัฒนากร
เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๘

กรมการพัฒนารัฐบาล

พัฒนาคือสรรค์

คำขวัญพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องใน “วันพัฒนา”
เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตัวและปฏิบัติหน้าที่ของนักพัฒนา

คำนำ

แผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ได้นำสถานการณ์ปัจจุบัน และสภาพแวดล้อมของการบริหารประเทศ นำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในช่วงอนาคต ที่ก่อเกิดการเปลี่ยนแปลงของประเทศ ชุมชน ในด้านที่มีผลต่อการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ให้มุ่งไปสู่เป้าหมายสูงสุดภายใต้วิสัยทัศน์ **“เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี ๒๕๖๔”** กรมการพัฒนาชุมชนได้มุ่งขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งได้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ ทำให้มีความง่าย ท้าทาย และเป็นไปได้ในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ของประเทศไทย นโยบายของรัฐบาล สถานการณ์สภาพแวดล้อมในปัจจุบัน เพื่อให้บุคลากรทุกคน ใช้เป็นกรอบทิศทางการปฏิบัติงาน โดยสามารถกำหนดรูปแบบ นำไปประยุกต์สู่การปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม และกรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดให้ปี ๒๕๖๐ ขับเคลื่อนวาระกรมการพัฒนาชุมชน (Agenda) เพื่อมุ่งมั่นว่ากรมการพัฒนาชุมชน พร้อมขับเคลื่อน สัมมาชีพชุมชนเข้มแข็ง ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อก้าวไปสู่ **“เศรษฐกิจครัวเรือนมีความมั่นคง ประชาชนใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข”**

ขอให้บุคลากรกรมการพัฒนาชุมชนทุกท่าน ร่วมกันสานพลัง นำวิสัยทัศน์ เป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ และวาระกรมการพัฒนาชุมชน (Agenda) ขับเคลื่อนภารกิจกรมการพัฒนาชุมชนไปปฏิบัติด้วยพลังแห่งการพัฒนา รวมพลังเป็นหนึ่ง ร่วมสร้างผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับประชาชนอย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
ทิศทาง นโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกรมการพัฒนาชุมชน	๙
แนวคิด ภารกิจ และอำนาจหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชน	๑๙
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมกรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๒๕
ทิศทางยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๓๑
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้อยู่เย็นเป็นสุข	๓๗
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว	๔๕
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล	๕๑
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง	๕๕
ตัวชี้วัดแผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๖๑

ทิศทาง นโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับกรมการพัฒนาชุมชน

กรอบการพัฒนาประเทศระยะยาว

(ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์
“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา
ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข
และตอบสนองต่อการบรรลุ
ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ

1

ความมั่นคง

2

การสร้างความสามารถ
ในการแข่งขัน

3

การพัฒนาและ
เสริมสร้างศักยภาพคน

4

การสร้างโอกาส
ความเสมอภาคและ
เท่าเทียมกันทางสังคม

5

การสร้างการเติบโต
บนคุณภาพชีวิตที่เป็น
มิตรต่อสิ่งแวดล้อม

6

การปรับสมดุลและ
พัฒนาระบบการ
บริหารจัดการภาครัฐ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

วิสัยทัศน์ : มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

ความมั่นคง

- การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครอบครัว และปัจเจกบุคคล
- ความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
- ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน
- ระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น
- ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง

- ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น
- เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ สร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ มีบทบาทสำคัญในระดับภูมิภาคและระดับโลก เกิดสายสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างมีพลัง
- ความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน

- การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รวยได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์
- การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลกซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ความอุดมสมบูรณ์ขอทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม
- มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาในระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

(พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

มี ๑๐ ยุทธศาสตร์

- ๑) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
- ๒) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- ๓) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
- ๔) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๕) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน
- ๖) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย
- ๗) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
- ๘) ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม
- ๙) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
- ๑๐) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

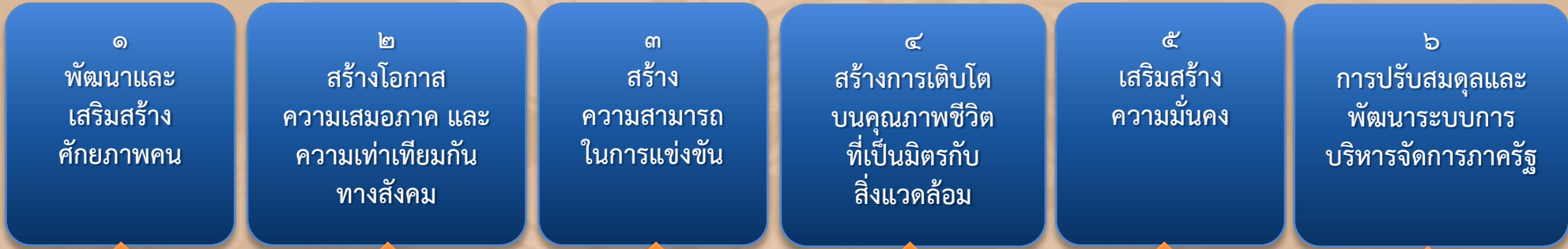
เป้าหมายสำคัญตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

จำนวน ๖ เป้าหมาย ประกอบด้วย

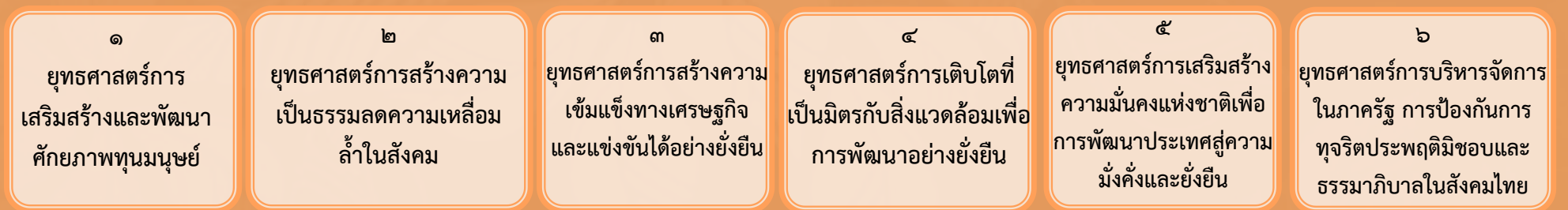
- ๑) คนไทยที่มีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์มีวินัย มีทัศนคติ และพฤติกรรม ตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม
- ๒) การลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจน การเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง
- ๓) ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ โครงสร้างเศรษฐกิจปรับสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล มีผู้ประกอบการรุ่นใหม่ และเป็นสังคมผู้ประกอบการ
- ๔) ทุนทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงอาหาร พลังงาน และน้ำ เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ
- ๕) มั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย
- ๖) มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันท่วงที โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี กับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

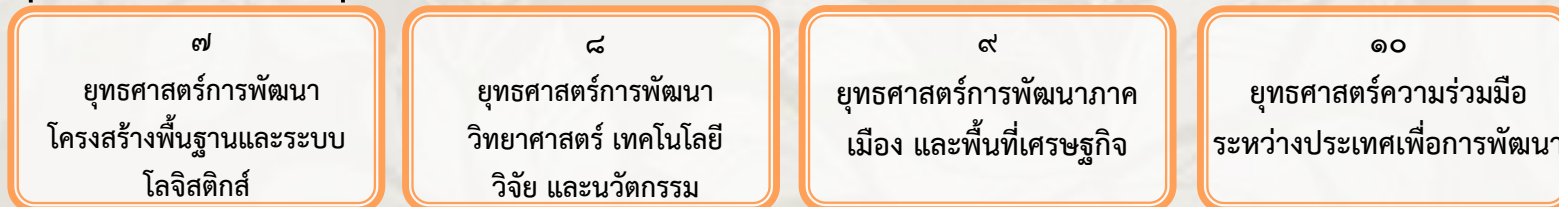
ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

ยุทธศาสตร์เสริมหนุน

นโยบายของรัฐบาล

(พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี)

รัฐบาลไทย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๕๗ มีจำนวน ๑๑ ด้าน ดังนี้

๑. การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
๒. การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ
๓. การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ
๔. การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
๕. การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข และสุขภาพของประชาชน
๖. การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
๗. การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน
๘. การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและการพัฒนา และนวัตกรรม
๙. การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
๑๐. การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ
๑๑. การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ประเทศไทย ๔.๐

แนวคิด : ประเทศไทย ๔.๐ คือ การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน เมื่อภายในเข้มแข็งแล้วต้องเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในกับเศรษฐกิจโลก ซึ่งจะนำพาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนได้ สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความหวัง มีความสุขและความमानฉันทได้อย่างแท้จริง

เป้าหมาย : ปรับเปลี่ยนประเทศไทย และสร้างความสมดุลทางเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

เชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในกับเศรษฐกิจโลก

- ๑) เศรษฐกิจภายในประเทศ (Domestic Economy) : การค้า การลงทุน และการจ้างงานในท้องถิ่น
- ๒) เศรษฐกิจภูมิภาค (Regional Economy) : มอ ASEAN ในภาพใหญ่ และภาพ CLMVT ที่เล็กลง
- ๓) เศรษฐกิจโลก (Global Economy) : เชื่อมโยงและเรียงร้อย ASEAN เข้าด้วยกันให้เป็นพลังต่อรอง

การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน

- ๑) การยกระดับนวัตกรรม (Innovation Driven Proposition) ของทุกภาคส่วนในประเทศ
- ๒) การสร้างสังคมที่มีจิตวิญญาณของความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur Driven Proposition)
- ๓) การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่าย (Community Driven Proposition)

๑) Productive Growth Engine
: ปรับเปลี่ยนประเทศไทยสู่ประเทศที่มีรายได้สูง

๒) Inclusive Growth Engine
: ประชาชนได้รับประโยชน์ทั้งรายได้ โอกาสและความมั่งคั่ง

๓) Green Growth Engine
: การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

กลไกขับเคลื่อน

แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรหลักด้านความมั่นคงภายในและบูรณาการงานในระดับพื้นที่เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชน

พันธกิจ

๑. รักษาความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงภายใน และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีในระดับภูมิภาค
๒. อำนวยความเป็นธรรม และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน
๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และการปกครองท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาและส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข
๔. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๕. คุ้มครองสิทธิในที่ดินและบริหารจัดการที่ดิน
๖. ส่งเสริมการพัฒนาเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน
๗. ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน บรรเทา และฟื้นฟูจากสาธารณภัย

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. การรักษาความมั่นคงภายใน
๒. การเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
๓. การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อม
๔. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบบูรณาการในระดับพื้นที่

แนวคิด ภารกิจ
และอำนาจหน้าที่
กรมการพัฒนาชุมชน

ปรัชญาการพัฒนาชุมชน

ปรัชญาการพัฒนาชุมชน เป็นหลักความเป็นจริงแห่งชีวิตที่มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในมนุษยชาติว่ามนุษย์ทุกชีวิตมีคุณค่า มีความหมาย มีศักดิ์ศรี มีศักยภาพ มีฐานะแห่งความเป็นมนุษย์ ที่ไม่ควรได้รับการเหยียดหยาม ดูหมิ่น เหยียดหยามจากมนุษย์ด้วยกันเอง มีความสามารถจากการเป็นมนุษย์ที่ควรได้รับการยอมรับ และทำให้ปรากฏเป็นจริงในทางปฏิบัติจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง โดยมนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาได้ถ้าได้รับโอกาส

ความหมายการพัฒนาชุมชน

การพัฒนาชุมชน หมายถึง วิธีการ หรือ โครงการ หรือ ขบวนการ หรือ กระบวนการ ในการสร้างเสริมความเข้มแข็งของความสัมพันธ์แนวราบระหว่างคนในชุมชน โดยการพัฒนาจิตสาธารณะ ศักยภาพ และกระบวนการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเองโดยการกระทำร่วมกันของคนในชุมชน

ภารกิจและอำนาจหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชน

(ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๒)

กรมการพัฒนาชุมชนมีภารกิจเกี่ยวกับ การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ โดยสนับสนุนให้มีการ จัดทำและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย จัดทำยุทธศาสตร์ชุมชน ตลอดจนการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้เป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางในการพัฒนาชุมชนระดับชาติ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ เอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการพัฒนาชุมชนได้ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความสามารถและความเข้มแข็งของชุมชน
๒. จัดทำและพัฒนาระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับประเมินความก้าวหน้าและมาตรฐานการพัฒนาของชุมชน
๓. พัฒนาระบบและกลไกในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การจัดการความรู้ การอาชีพ การออม และการบริหารจัดการเงินทุนของชุมชน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชน ชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน
๔. สนับสนุนและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศชุมชน ส่งเสริมการใช้ประโยชน์และการให้บริการข้อมูลสารสนเทศชุมชน เพื่อใช้ในการวางแผนบริหารการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๕. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนา และสร้างองค์ความรู้เพื่อใช้ในงานพัฒนาชุมชน และการจัดทำยุทธศาสตร์ชุมชน
๖. ฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนให้มีความรู้ ทักษะ ทศนคติ และสมรรถนะในการทำงาน รวมทั้งให้ความร่วมมือทางวิชาการด้านการพัฒนาชุมชนแก่หน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ
๗. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

จุดยืนของกรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

กลไกสำคัญในการสร้างเสริมชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน และพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง
โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภารกิจ อำนาจหน้าที่
ตามกฎหมายต่างๆ

ภารกิจ และหน้าที่
ได้รับมอบหมาย

ค่านิยมองค์กร
ABC DEF S&P

ปรัชญา หลักการ
วิธีการ ที่ใช้
ในการทำงาน

ประสบการณ์
ที่เชี่ยวชาญ
ของบุคลากร

ผลงานสำคัญที่ผ่านมา
ทั้งอดีตและปัจจุบัน

ค่านิยมองค์การของกรมการพัฒนาชุมชน

A : A ppreciation	ชื่นชม
B : B ravery	กล้าหาญ
C : C reativity	สร้างสรรค์
D : D iscovery	ใฝ่รู้
E : E mpathy	เข้าใจ
F : F acilitation	เอื้ออำนวย
S : S implify	ทำให้ง่าย
P : P ractical	ปฏิบัติได้จริง

การวิเคราะห์
สภาพแวดล้อม
กรมการพัฒนาชุมชน
พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมกรมการพัฒนาชุมชน

สถานการณ์ปัจจุบันของกรมการพัฒนาชุมชนได้วิเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ พบว่าสถานการณ์ปัจจุบันของกรมการพัฒนาชุมชน มีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ที่สำคัญ ดังนี้

๑. จุดแข็ง

- ๑) มีความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย มีความเชี่ยวชาญในงานพัฒนาชุมชน บุคลากรมีทักษะในการทำงานกับชุมชน ครอบคลุมทุกระดับ มีสถาบันภายในองค์กรที่ใช้พัฒนาบุคลากรของตนเองอย่างเป็นระบบมีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้สม่ำเสมอ มีจิตสำนึกทำงานใกล้ชิดกับประชาชน
- ๒) มีช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย มีระบบเครือข่าย ICT ที่มีความพร้อม มีระบบการสื่อสารขององค์กร ที่รวดเร็ว ทั่วถึงทันสมัย มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ใช้งานอย่างเพียงพอทุกระดับ
- ๓) กระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับผู้นำองค์กร เครือข่าย มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในระดับตำบล/หมู่บ้าน และยึดการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน ยึดหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
- ๔) เป็นเจ้าภาพ OTOP ในระดับพื้นที่ มีประสบการณ์ในการดำเนินงานเพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ระบบเศรษฐกิจชุมชน มีต้นแบบที่ผ่านการพัฒนาจากกรมกระจายอยู่ทั่วประเทศ
- ๕) มีความสามารถในการบริหารจัดการจัดเก็บข้อมูลระดับพื้นที่ มีข้อมูลพื้นฐานของชุมชนได้จัดเก็บมาอย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูลชุมชนมาใช้ประโยชน์
- ๖) มีบุคลากรรับผิดชอบการประสานงานในระดับตำบลหมู่บ้าน มีความหลากหลายสหวิทยาการ มีประสบการณ์และความสำเร็จในการเสริมสร้างกระบวนการชุมชนต้นแบบ และภูมิปัญญาชุมชน
- ๗) มีชุดความรู้ที่สั่งสมมาอย่างต่อเนื่องในด้านทักษะการบริหารชุมชน ทักษะการทำงานกับชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ประสานงานภาคีการพัฒนาชุมชน การทำงานโดยใช้หลักการพัฒนาชุมชน
- ๘) เป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพในการใช้พลังเครือข่ายดำเนินการน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ
- ๙) มีบทบาทชัดเจนในการเป็นแกนหลักประสานงานพลังประชารัฐ และการสร้างพลังกลุ่มองค์กรสู่การพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่
- ๑๐) มีกลไกการบริหารจัดการสนองต่อนโยบายของรัฐบาล และการบริหารประเทศที่เปลี่ยนไป

๒. จุดอ่อน

- ๑) ขาดการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ชัดเจนขององค์กร การสื่อสารองค์กร ภารกิจองค์กรสู่สังคมและประชาชนในภาพกว้าง ทำให้การยอมรับจากภาคีในการเป็นหลักในการพัฒนาชุมชนไม่ชัดเจน
- ๒) บุคลากรมีทักษะไม่เพียงพอในด้านการจัดระบบข้อมูลให้เป็นข้อมูลสารสนเทศ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาอังกฤษ การจัดการสมัยใหม่ การรับมือกับความเปลี่ยนแปลง และการรองรับการแข่งขัน
- ๓) การดำเนินงานภายในเน้นการปฏิบัติตามตัวชี้วัด มีภาระงานเอกสารและรายงานมาก ส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่ต้องดำเนินการเชิงรุกอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และกระทบต่อการบูรณาการภารกิจในพื้นที่
- ๔) การสร้างสรรค์องค์ความรู้ นวัตกรรมต่อยอดงานไม่ต่อเนื่อง รูปแบบ วิธีการ ระบบงานไม่ตอบสนองกับสถานการณ์ปัจจุบันและพื้นที่ ไม่สอดคล้องกับจำนวนบุคลากรที่ลดน้อยลง และความเปลี่ยนแปลงปัญหาของชุมชนที่ซับซ้อนมากขึ้น
- ๕) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรเชื่อมโยงยังไม่ทั่วถึงหน่วยงานในระดับพื้นที่ทั้งประเทศ ระบบฐานข้อมูลขององค์กรยังไม่เพียงพอและไม่ทันสมัยต่อการนำมาใช้ประโยชน์ทางการตัดสินใจในเชิงนโยบายระดับประเทศ และการเชื่อมโยงกับนโยบายการพัฒนาในระดับพื้นที่
- ๖) บุคลากรรุ่นใหม่บางส่วนมีอุดมการณ์พัฒนาชุมชนน้อย มีทัศนคติเชิงลบกับการทำงานชุมชน เน้นการปฏิบัติงานเชิงเอกสาร ทำงานเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ ไม่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน บางส่วนยังไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และขาดทักษะในการจัดการความรู้ การวิเคราะห์
- ๗) มีสถาบันการพัฒนาชุมชนและศูนย์ศึกษาทุกพื้นที่แต่ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรยังไม่มากพอ
- ๘) มีผู้เชี่ยวชาญด้านไอทีขององค์กรมีน้อย ไม่เพียงพอในการให้บริการและพัฒนาเป็นองค์กรดิจิทัล
- ๙) บุคลากรมีการขอโอนย้าย
- ๑๐) แนวโน้มการลดลงของขวัญกำลังใจ แรงจูงใจในการทำงาน บุคลากรบางส่วนขาดจิตวิญญาณในการสร้างความผูกพันต่อประชาชนอย่างเข้าใจและเข้าถึงขาดการสืบทอดวิถี/วัฒนธรรม การสร้างความผูกพันจากรุ่นสู่รุ่น วิธีการถ่ายทอดจิตวิญญาณการพัฒนาชุมชนไม่เป็นองค์รวม
- ๑๑) ขาดการถ่ายทอดสอนงานตามหลักปรัชญาการพัฒนาชุมชนสู่รุ่นพี่พัฒนารุ่นใหม่บุคลากรน้อยลงมากและมีอายุเฉลี่ยสูงขึ้น ส่งผลต่อสมรรถนะองค์กรโดยรวม บุคลากรอ่อนล้าจากปริมาณงานที่มากขึ้น หลากหลาย ซับซ้อน

๓. โอกาส

- ๑) มีผู้นำกลุ่ม/องค์กรเครือข่ายพัฒนาชุมชนกระจายอยู่ในพื้นที่ที่เข้มแข็งและครอบคลุมทุกตำบล มีองค์ความรู้ในงานพัฒนาชุมชนจำนวนมาก
- ๒) กระแสการปฏิรูปประเทศ ประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกรรม การมีภูมิปัญญาชุมชนกระจายทั่วทั้งประเทศ
- ๓) การเติบโตของการท่องเที่ยววัฒนธรรม และการท่องเที่ยวชุมชน เป็นโอกาสในการเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน
- ๔) มีภาคีร่วมพัฒนาที่หลากหลายทั้งภาครัฐ/เอกชน ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้เป็นหน่วยงานหลักที่ขับเคลื่อนนโยบายสู่ชุมชน
- ๕) ภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชนสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และได้รับมอบหมายงานสำคัญจากรัฐบาล/กระทรวง
- ๖) ความก้าวหน้าของระบบ IT ที่ทันสมัย และชุมชนสามารถเข้าถึงด้วยความสะดวกมากขึ้น ทัวถึงมากขึ้น ส่งผลให้การสื่อสาร และการประสานงานระหว่างกันในการพัฒนาชุมชนทำได้สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น
- ๗) การเปิดประชาคมอาเซียนและเขตเศรษฐกิจพิเศษเอื้อต่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ของประชาชน
- ๘) รัฐมีนโยบายในการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ มีนโยบายภาครัฐให้การส่งเสริม เปิดโอกาสในการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๙) หน่วยงานท้องถิ่นให้การสนับสนุนและมีภารกิจร่วมในการพัฒนาชุมชน มีหน่วยงานภาคีที่หลากหลายร่วมทำงานกับผู้นำในพื้นที่
- ๑๐) หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ภาคประชาชน ให้ความสำคัญกับข้อมูลและองค์ความรู้
- ๑๑) สถานการณ์โลกเข้าสู่ยุค Digital รัฐส่งเสริมการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ กระแสสังคมการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ทำให้มีช่องทางการเรียนรู้งาน พัฒนาชุมชนที่หลากหลาย จากภายนอก Social Network เป็นช่องทางในการสื่อสารที่รวดเร็วสะดวกทั่วทั้งองค์กร
- ๑๒) ภาคีให้ความร่วมมือในการบูรณาการงานใช้หลักการประสานงานภาคี มีนโยบายส่งเสริมจากทุกระดับภาคีทุกส่วน มีโครงการ/กิจกรรมสนับสนุนมากขึ้น มีหน่วยงานรองรับการพัฒนาเชิงประเด็นมากขึ้น ทำให้ต้นทุนและเจ้าหน้าที่ผู้มีทักษะเฉพาะด้าน ได้รับการยอมรับในบทบาทงานพัฒนาชุมชน ที่สนองตอบนโยบายรากหญ้าที่เพิ่มสูงมากขึ้น
- ๑๓) มีแหล่งเรียนรู้การพัฒนาชุมชน มีชุมชนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ที่สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการพัฒนาชุมชนในพื้นที่

๔. อุปสรรค

- ๑) นโยบายรัฐบาลบางเรื่องส่งผลให้ชุมชนอ่อนแอหรือความช่วยเหลืออย่างเดียว และมีกระแสบริโภคนิยม(ทุนนิยม) ทำให้ชุมชนอ่อนแอทำให้เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้ผล
- ๒) รัฐบาลยังไม่มีเสถียรภาพ การเมืองไม่มั่นคงขาดความต่อเนื่องในเชิงนโยบายการพัฒนาชุมชน และสถานการณ์ทางการเมืองยังมีความขัดแย้ง ส่งผลให้ชุมชนมีการแบ่งพรรคแบ่งพวกขาดความสามัคคีและสมานฉันท์
- ๓) ภารกิจการพัฒนาในเชิงพื้นที่มีหลายหน่วยงานปฏิบัติ ทำให้เกิดการซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น และไม่สามารถบูรณาการกิจกรรมในการทำงาน ส่งผลให้การพัฒนาในพื้นที่ไม่ต่อเนื่องและกระทบต่อการยอมรับจากชุมชน
- ๔) ภัยคุกคามภายนอกต่อชุมชนมีความซับซ้อนมากขึ้น มีความผันแปรของระบบเศรษฐกิจโลก มหันตภัยโลกรุนแรง การอพยพวัยแรงงานเข้าเมือง มีแรงงานข้ามชาติมีคนเข้ามา/แรงงานเข้ามามากขึ้น เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
- ๕) นโยบายแต่ละหน่วยงานไม่สอดคล้องกัน ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง
- ๖) การพัฒนาในบางชุมชนยังไม่เข้มแข็ง ประชาชนยังขาดจิตสำนึกพลเมือง ประชาชนขาดความตระหนักระเบิดจากข้างใน

ทิศทางการยุทธศาสตร์
กรมการศึกษานานาชาติ
พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

แผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

วิสัยทัศน์

เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี ๒๕๖๔

เป้าหมาย

ร้อยละ ๘๐ ของครัวเรือนในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ๒๓,๕๘๙ หมู่บ้าน มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.)

พันธกิจ

๑. พัฒนาระบบกลไกการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้การพึ่งตนเอง
๒. พัฒนาการบริหารจัดการชุมชนให้พึ่งตนเองได้
๓. สร้างระบบกลไกและกิจกรรมทางเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๔. พัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง และบุคลากรมีอุดมการณ์ในงานพัฒนาชุมชนและเชี่ยวชาญการทำงานเชิงบูรณาการ

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑

สร้างสรรค์ชุมชน
ให้พึ่งตนเองได้

๒

ส่งเสริมเศรษฐกิจ
ฐานรากให้ขยายตัว

๓

เสริมสร้างทุนชุมชน
ให้มีประสิทธิภาพ
และมีธรรมาภิบาล

๔

เสริมสร้างองค์กร
ให้มีขีดสมรรถนะสูง

ประเด็นยุทธศาสตร์

กลยุทธ์

๑. สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้

- ๑.๑ สร้างและพัฒนาผู้นำสัมมาชีพ
- ๑.๒ พัฒนาเครื่องมือเสริมสร้างสัมมาชีพชุมชน
- ๑.๓ ส่งเสริมชุมชนและภาคีร่วมพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
- ๑.๔ พัฒนาการบริหารจัดการชุมชน
- ๑.๕ บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชุมชน

๒. ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว

- ๒.๑ เพิ่มศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ
- ๒.๒ พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม
- ๒.๓ ส่งเสริมช่องทางตลาด

๓. เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

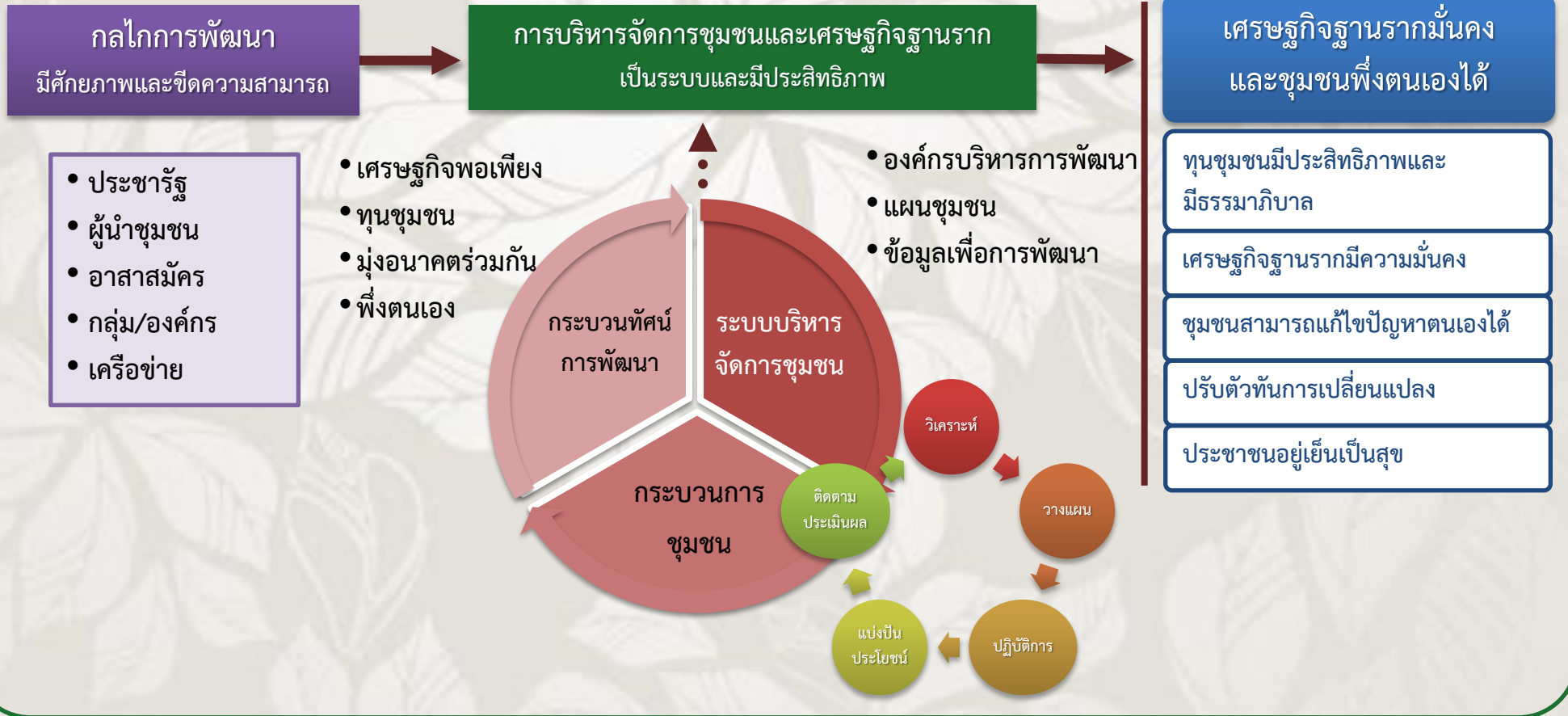
- ๓.๑ พัฒนาระบบการจัดการและการเข้าถึงแหล่งทุนชุมชน

๔. เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

- ๔.๑ เสริมสร้างศักยภาพองค์กรเพื่อยกระดับงานพัฒนาชุมชน
- ๔.๒ พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ
- ๔.๓ ยกระดับภาพลักษณ์องค์กร

วิสัยทัศน์

เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี ๒๕๖๔

แผนที่ยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๑

สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้

ความเชื่อมโยง :

๑. ตอบสนองยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
๒. ตอบสนองยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันของสังคม
๓. ตอบสนองนโยบายรัฐบาลด้านการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ
๔. ตอบสนองยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงภายใน ตามแผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย

ความท้าทายเชิงยุทธศาสตร์ :

๑. การพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน
๒. การบูรณาการกับหน่วยงานภาคีในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
๓. การสร้างความยั่งยืนของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้

ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการและพัฒนาตนเองเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

ประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์

ผู้นำสมาชิกมีความพร้อมในการขับเคลื่อนสมาชิกชุมชน

ชุมชนมีความสามารถในการขับเคลื่อนสมาชิก

ครัวเรือนมีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น

ชุมชนใช้สารสนเทศเป็นเครื่องมือพัฒนาชุมชน

คุณภาพการให้บริการ

สร้างและพัฒนาผู้นำสมาชิก

พัฒนาเครื่องมือเสริมสร้างสมาชิกชุมชน

ส่งเสริมชุมชนและภาคีร่วมพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

พัฒนาการบริหารจัดการชุมชน

บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชุมชน

ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ

การพัฒนาองค์กร

พัฒนาบุคลากรให้มีความชำนาญการ

สร้างและพัฒนาเครื่องมือการทำงาน

พัฒนาการจัดการข้อมูลและเทคโนโลยีการใช้ประโยชน์ข้อมูล

ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ร้อยละของผู้นำสามารถขับเคลื่อนสมาชิกชุมชน	ร้อยละ	๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	๘๐
จำนวนศูนย์เรียนรู้ชุมชนที่มีประสิทธิภาพในการสร้างสมาชิก	แห่ง	๓๐๐	๔๕๐	๖๐๐	๗๕๐	๙๐๔
ร้อยละของแผนชุมชนที่มีโครงการสนับสนุนสร้างสมาชิก	ร้อยละ	๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	๘๐
จำนวนชุมชนที่มีการพัฒนาอาชีพเดิมหรือสร้างอาชีพใหม่	แห่ง	๘,๐๐๐	๑๒,๐๐๐	๑๖,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๓,๕๘๙
ร้อยละของครัวเรือนยากจนที่ลดลง	ร้อยละ	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
จำนวนครัวเรือนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น	หมู่บ้าน	๑๘๘,๗๑๒	๒๕๙,๔๗๙	๓๓๐,๒๔๖	๔๐๑,๐๑๓	๔๗๑,๗๘๐
ร้อยละของชุมชนที่ได้นำสารสนเทศไปใช้สร้างสมาชิกชุมชน	ร้อยละ	๘๓	๘๖	๘๙	๙๒	๙๕

ประเด็นยุทธศาสตร์ : ๑ สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ : ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการและพัฒนาตนเองเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

กลยุทธ์ : ๑.๑ สร้างและพัฒนาผู้นำสัมมาชีพ

กระบวนการ

จัดทำฐานข้อมูล

พัฒนาผู้นำสัมมาชีพ

สร้างทีมสนับสนุน
การสร้างสัมมาชีพชุมชน

ผู้นำสัมมาชีพ
มีความพร้อมเป็นกลไก
ขับเคลื่อน
สัมมาชีพชุมชน

โครงการ

๑. สํารวจปราชญ์สัมมาชีพชุมชน
และข้อมูลศักยภาพชุมชน
๒. ทบทวนข้อมูลความต้องการ
ด้านอาชีพ
๓. จัดทำระบบข้อมูล
๔. ประมวลผลและเผยแพร่

๑. อบรมผู้นำสัมมาชีพ
๒. ยกระดับมาตรฐานผู้นำ
สัมมาชีพ
๓. จัดการความรู้และเผยแพร่
องค์ความรู้ผู้นำสัมมาชีพ
ชุมชน

๑. สร้างทีมวิทยากรสัมมาชีพ
ชุมชน
๒. ยกระดับองค์ความรู้ของทีม
วิทยากรสัมมาชีพชุมชน
๓. เพิ่มขีดความสามารถของ
ผู้นำองค์กรเครือข่ายในการ
สนับสนุนสัมมาชีพชุมชน

ตัวชี้วัด
ร้อยละของผู้นำ
สามารถขับเคลื่อน
สัมมาชีพชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ : ๑ สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ : ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการและพัฒนาตนเองเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

กลยุทธ์ : ๑.๒ พัฒนาเครื่องมือเสริมสร้างสัมมาชีพชุมชน

กระบวนการ

บูรณาการแผนชุมชน
ส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน

เสริมสร้างศักยภาพ
ศูนย์เรียนรู้ชุมชน
ในการส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน

ประเมินมาตรฐานการสร้าง
สัมมาชีพชุมชน

ชุมชนมีความพร้อม
ในการขับเคลื่อน
สัมมาชีพชุมชน

โครงการ

๑. ผลักดันให้ผู้นำชุมชน องค์กร และ เครือข่ายมีบทบาทในกระบวนการ แผนชุมชน
๒. สนับสนุนให้ศูนย์ประสานงาน องค์กรชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต.) เป็นแกนหลักในการ บูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล
๓. บูรณาการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ ทุกระดับเพื่อสนับสนุนสัมมาชีพ ชุมชน
๔. ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จาก แผนชุมชนในการสร้างสัมมาชีพ ชุมชน

๑. ยกระดับศูนย์เรียนรู้ชุมชน ให้พัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียงต้นแบบการสร้าง สัมมาชีพชุมชน
๒. สร้างและพัฒนาสื่อสนับสนุน ศูนย์เรียนรู้ชุมชน
๓. สร้างเครือข่ายนักจัดการความรู้ ศูนย์เรียนรู้ชุมชน

๑. จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อ สนับสนุนการพัฒนาสัมมาชีพ ชุมชน
๒. พัฒนาเครื่องมือการประเมิน มาตรฐานการพัฒนาสัมมาชีพ ชุมชน
๓. ส่งเสริมการใช้เครื่องมือ การประเมินตามระบบมาตรฐาน การพัฒนาสัมมาชีพชุมชน

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนศูนย์เรียนรู้ ชุมชนที่มีประสิทธิภาพ ในการสร้างสัมมาชีพ
๒. ร้อยละของแผน ชุมชนที่มีโครงการ สนับสนุนสร้างสัมมาชีพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ : ๑ สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ : ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการและพัฒนาตนเองเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

กลยุทธ์ : ๑.๓ ส่งเสริมชุมชนและภาคีร่วมพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

กระบวนการ

เสริมสร้างกลไกขับเคลื่อน
วิสาหกิจเพื่อสังคม

เพิ่มศักยภาพชุมชนในการ
สร้างธุรกิจชุมชน

บูรณาการภาคี
สนับสนุนชุมชน

ครัวเรือน
มีอาชีพและ
มีรายได้เพิ่มขึ้น

โครงการ

๑. สนับสนุนการดำเนินงานของ
กลไกการขับเคลื่อนวิสาหกิจเพื่อ
สังคมในการสร้างสัมมาชีพชุมชน
๒. พัฒนาการบริหารจัดการของ
กลไกการขับเคลื่อนวิสาหกิจเพื่อ
สังคมในทุกระดับ
๓. บูรณาการภาคีทุกภาคส่วน
ขับเคลื่อนวิสาหกิจเพื่อสังคม
ในการสร้างสัมมาชีพชุมชน

๑. ประสานภาคีและบริษัทวิสาหกิจ
เพื่อสังคม ยกระดับการพัฒนา
ชุมชนและธุรกิจชุมชน
๒. เชื่อมโยงการพัฒนาชุมชนกับ
การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
ผ่านการพัฒนาสินค้าและบริการ
ของชุมชน
๓. ส่งเสริมการริเริ่มพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สอดคล้อง
กับภูมิสังคมแต่ละพื้นที่

๑. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
ทุกภาคีสวนขยายผลการพัฒนา
ศักยภาพชุมชน และ
การประกอบธุรกิจชุมชน
๒. ใช้แผนพัฒนาทุกระดับเป็น
เครื่องมือทำงาน
๓. ประชาสัมพันธ์สื่อสาร
สาธารณะสร้างความร่วมมือ
ของทุกภาคส่วน

ตัวชี้วัด

จำนวนชุมชน
ที่มีการพัฒนาอาชีพเดิม
หรือสร้างอาชีพใหม่

ประเด็นยุทธศาสตร์ : ๑ สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ : ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการและพัฒนาตนเองเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

กลยุทธ์ : ๑.๔ พัฒนาการบริหารจัดการชุมชน

กระบวนการงาน

พัฒนาครัวเรือนสมาชิก

ส่งเสริมการบริหารจัดการชุมชน

สื่อสารสร้างการรับรู้และสร้างคุณค่า

ครัวเรือนมีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น

โครงการ

๑. สนับสนุนสมาชิกแก่ครัวเรือนยากจน
๒. สร้างครัวเรือนสมาชิกในชุมชน
๓. พัฒนาครัวเรือนสมาชิกชุมชนต้นแบบ

๑. บูรณาการความร่วมมือภาคีเครือข่ายในการสนับสนุนการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ขยายผลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบการสร้างสมาชิกชุมชน
๓. จัดระดับและคัดเลือกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็น เป็นสุข

๑. ประชาสัมพันธ์งานผ่านสื่อต่างๆ
๒. สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการสนับสนุนสมาชิกชุมชน
๓. คัดเลือกกิจกรรมส่งเสริมสมาชิกชุมชนดีเด่น
๔. จัดกิจกรรมเชิดชูเกียรติงานสมาชิกชุมชนดีเด่น
๕. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานเด่น

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละของครัวเรือนยากจนที่ลดลง
๒. จำนวนครัวเรือนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น

ประเด็นยุทธศาสตร์ : ๑ สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ : ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการและพัฒนาตนเองเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

กลยุทธ์ : ๑.๕ บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชุมชน

พัฒนาระบบบริหาร
การจัดเก็บข้อมูลชุมชน

พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการบริหารจัดการชุมชน

ส่งเสริมการใช้ประโยชน์
จากข้อมูลและสารสนเทศ

ชุมชนใช้สารสนเทศ
เป็นเครื่องมือ
พัฒนาชุมชน

- โครงการ
- พัฒนาระบบบริหารการจัดเก็บข้อมูลชุมชน
  - พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกการจัดเก็บข้อมูล
  - ยกระดับมาตรฐานข้อมูลสู่สากล
  - พัฒนารายงานการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติขั้นสูงและกราฟิกที่ทันสมัย

- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มีมาตรฐานสากล
- สร้างและพัฒนารูปแบบการใช้ประโยชน์จากข้อมูลด้วยระบบเทคโนโลยี
- บริการจัดการระบบคลังข้อมูลเพื่อบริการงานพัฒนาชุมชน (DATA Warehouse)

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากข้อมูล
- ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมด้านการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากข้อมูล
- พัฒนารูปแบบการนำเสนอการประชาสัมพันธ์และการให้บริการ

ตัวชี้วัด

ร้อยละของชุมชน
ที่ได้นำสารสนเทศไปใช้
สร้างสัมมาชีพชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒

ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว

ความเชื่อมโยง :

๑. ตอบสนองยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถในการแข่งขัน
๒. ตอบสนองยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันของสังคม
๓. ตอบสนองนโยบายรัฐบาลด้านการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
๔. ตอบสนองนโยบายรัฐบาลด้านการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ
๕. ตอบสนองนโยบายรัฐบาลด้านการส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน

ความท้าทายเชิงยุทธศาสตร์ :

๑. การยกระดับรายได้ของประชาชนที่อยู่ในระดับเศรษฐกิจฐานรากให้เพิ่มขึ้น
๒. ช่องทางการตลาดที่ต้องเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
๓. กระบวนการพัฒนาผู้ผลิตผู้ประกอบการ ผลิตภัณฑ์ การตลาด ให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับชุมชน
ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของประเทศอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

ประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์

ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการสามารถ
ใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
ให้เกิดมูลค่าเพิ่ม

ผลิตภัณฑ์ชุมชน
มีคุณภาพได้มาตรฐาน

ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ
มีรายได้จากการจำหน่าย
ผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น

คุณภาพการให้บริการ

เพิ่มศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ

พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
ด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม

ส่งเสริมช่องทางตลาด

ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ

พัฒนาทักษะบุคลากร ด้านการส่งเสริม
เศรษฐกิจฐานรากโดยภาครัฐ

สร้างและพัฒนารูปแบบ
การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

พัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ
ให้สอดคล้องกับยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

การพัฒนาองค์กร

ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ร้อยละของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ มีความสามารถในการบริหารจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่น	ร้อยละ	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐
จำนวนผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ ๑-๓ ดาว /กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) ได้รับการพัฒนาและยกระดับคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์ (๕๔,๗๔๘)	๗,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๒,๐๐๐	๑๒,๕๐๐	๑๓,๒๔๘
ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น	ร้อยละ	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕

ประเด็นยุทธศาสตร์ : ๒ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ : ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับชุมชน เสริมเศรษฐกิจฐานรากของประเทศอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

กลยุทธ์ : ๒.๑ เพิ่มศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ

กระบวนการ

จัดการภูมิปัญญาท้องถิ่น
ให้เกิดคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม

พัฒนากลไกการขับเคลื่อน
เศรษฐกิจฐานราก

ยกระดับผู้ผลิต ผู้ประกอบการ
สู่ความเป็นมืออาชีพ

ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ
สามารถใช้ประโยชน์
จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในการ
พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
ให้เกิดมูลค่าเพิ่ม

โครงการ

๑. อนุรักษ์ สืบสาน สร้างมูลค่าเพิ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น
๒. พัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว
๓. พัฒนารฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในระบบออนไลน์
๔. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เวทีโลก

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์บริการ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
๒. จัดตั้งและพัฒนาสถาบันส่งเสริมความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (OTOP Academy)
๓. ส่งเสริมเครือข่ายองค์ความรู้ KBO จังหวัดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
๔. เพิ่มประสิทธิภาพเครือข่าย OTOP ในทุกระดับ
๕. สร้างและพัฒนาเครือข่าย OTOP Trader
๖. เพิ่มประสิทธิภาพคณะกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับจังหวัด/อำเภอ ในการขับเคลื่อนงาน OTOP

๑. พัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่
๒. เสริมสร้างจิตสำนึกการเป็นผู้ประกอบการที่ดี
๓. เพิ่มประสิทธิภาพผู้ผลิตผู้ประกอบการแบบมืออาชีพ
  - ด้านการบริหารจัดการ
  - ด้านการออกแบบ/รูปแบบ/บรรจุภัณฑ์
  - ด้านการตลาด
  - ด้านการจัดทำแผนธุรกิจ
  - ด้านการเข้าถึงแหล่งทุน
  - ด้านการสร้างนวัตกรรม
๔. พัฒนากลุ่มอาชีพใหม่

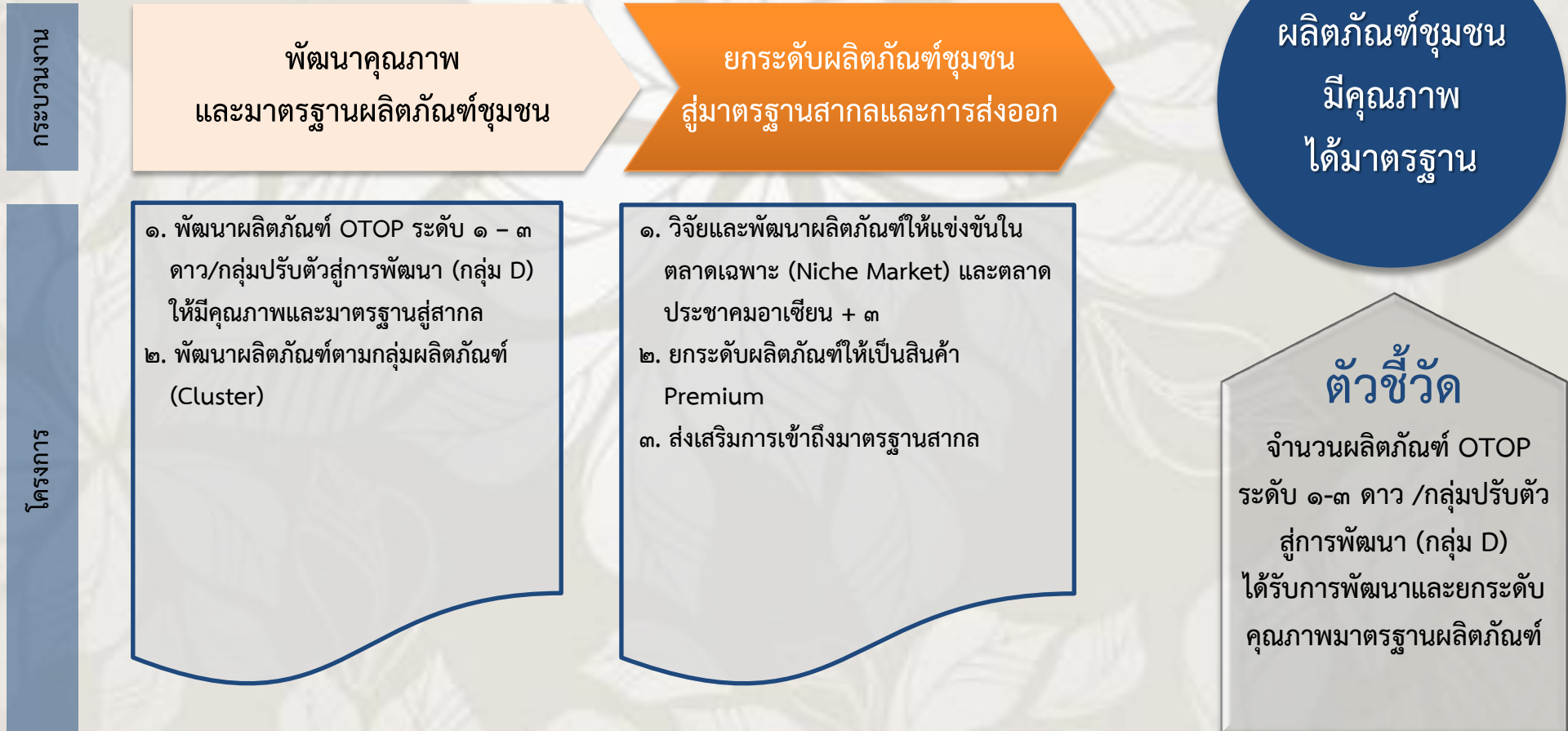
ตัวชี้วัด

ร้อยละของผู้ผลิต
ผู้ประกอบการ
มีความสามารถในการ
บริหารจัดการ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ : ๒ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ : ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับชุมชน เสริมเศรษฐกิจฐานรากของประเทศอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

กลยุทธ์ : ๒.๒ พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ : ๒ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ : ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับชุมชน เสริมเศรษฐกิจฐานรากของประเทศอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

กลยุทธ์ : ๒.๓ ส่งเสริมช่องทางการตลาด

กระบวนการ

ตลาดระดับภูมิภาค/จังหวัด

ตลาดระดับประเทศ

ตลาดระหว่างประเทศ

ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ
มีรายได้จากการจำหน่าย
ผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น

โครงการ

๑. ตลาดนัดชุมชน ไทยช่วยไทย คนไทยยิ้มได้
๒. OTOP ภูมิภาค
๓. OTOP TO THE TOWN
๔. สร้างและพัฒนามาตรฐานตลาดนัดชุมชน ไทยช่วยไทย คนไทยยิ้มได้
๕. ตลาดใหม่
  - OTOP ๑ - ๓ ดาว
  - ร้านค้าประชารัฐ
  - OTOP Trader
  - OTOP Co-brand

๑. ตลาดระดับประเทศ (OTOP City, OTOP Midyear, ศิลปาชีพฯ, ศูนย์จำหน่าย OTOP)
๒. ตลาดใหม่
  - การตลาดดิจิทัล
  - Online, E-commerce
  - OTOP To The Factory
๓. สร้างอัตลักษณ์และประชาสัมพันธ์ตลาดหมู่บ้านOTOP เพื่อการท่องเที่ยว/แหล่งท่องเที่ยว

๑. สานสัมพันธ์สองแผ่นดิน
๒. ตลาดใหม่
  - ตลาดชายแดน
  - OTOP ขึ้นเครื่องบิน
๓. พัฒนาเว็บไซต์กลางซื้อขายผลิตภัณฑ์ระดับ ๔-๕ ดาว

ตัวชี้วัด

ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของ
รายได้จากการ
จำหน่ายผลิตภัณฑ์
ชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓

เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

ความเชื่อมโยง :

๑. ตอบสนองยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถในการแข่งขัน
๒. ตอบสนองยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันของสังคม
๓. ตอบสนองนโยบายรัฐบาลด้านการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
๔. ตอบสนองนโยบายรัฐบาลด้านการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ
๕. ตอบสนองนโยบายรัฐบาลด้านการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ความท้าทายเชิงยุทธศาสตร์ :

๑. ทุนชุมชนที่บริหารจัดการโดยประชาชนสามารถนำมาสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้อย่างมั่นคง
๒. สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนมีศักยภาพในการบริหารจัดการหนี้สินของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

ชุมชนสามารถจัดการทุนชุมชน
เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

พัฒนาระบบบริหารจัดการและการเข้าถึงแหล่งทุนชุมชน

สร้างการยอมรับรูปแบบการบริหาร
จัดการทุนชุมชนโดยประชาชน

สร้างและพัฒนารูปแบบ
การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

พัฒนาระบบเทคโนโลยีการจัดการ
กองทุนชุมชนด้วยระบบดิจิทัล

ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
จำนวนครัวเรือนที่มีการบริหารจัดการหนี้ไปสู่อำเภอ ๑ ครัวเรือน ๑ สัญญา	ครัวเรือน	๑๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐
จำนวนกลุ่มออมทรัพย์ที่มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	กลุ่ม	๑,๕๐๐	๓,๐๐๐	๔,๕๐๐	๖,๐๐๐	๗,๐๐๐
จำนวนโครงการที่กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอนุมัติได้ส่งเสริมอาชีพและเครือข่ายอาชีพ	โครงการ	๑,๕๐๐	๓,๐๐๐	๔,๕๐๐	๖,๐๐๐	๗,๐๐๐

ประเด็นยุทธศาสตร์ : ๓ เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ : ชุมชนสามารถจัดการทุนชุมชนเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

กลยุทธ์ : พัฒนาระบบบริหารจัดการและการเข้าถึงแหล่งทุนชุมชน

กระบวนการ

พัฒนากลไกการจัดการ
และธรรมาภิบาล

พัฒนาเทคโนโลยี
สารสนเทศกองทุนชุมชน

บริหารจัดการหนี้
ของครัวเรือน

ยกระดับกองทุนชุมชน
และสร้างอาชีพจาก
กองทุนชุมชน

ชุมชนสามารถ
จัดการทุนชุมชน
เพื่อเป็นฐานในการ
พัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคม

โครงการ

๑. พัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และหมู่บ้าน กข.คจ. ตามหลักธรรมาภิบาล
๒. ส่งเสริมการออมด้วยการตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๓. ปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ กข.คจ.
๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนชุมชนและเศรษฐกิจครัวเรือน
๕. พัฒนาการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีระดับจังหวัด/ศูนย์บริการระดับอำเภอ และเครือข่าย
๖. ส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การพัฒนาการบริหารจัดการทุนชุมชน

๑. พัฒนาข้อมูลทุนชุมชนและสารสนเทศเพื่อการจัดการทุนชุมชน
๒. พัฒนาคณะกรรมการกองทุนชุมชนด้วยหลักสูตรออนไลน์
๓. ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาพัฒนาการบริหารจัดการทุนชุมชน
๔. สร้างและขยายผลศูนย์เรียนรู้ทุนชุมชนต้นแบบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
๕. พัฒนาระบบบัญชีอิเล็กทรอนิกส์กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และระบบตรวจสอบบัญชี
๖. พัฒนาข้อมูลสารสนเทศของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

๑. ตั้งศูนย์จัดการกองทุนชุมชนเพื่อจัดการหนี้ครัวเรือนให้มีประสิทธิภาพ
๒. ตั้งและส่งเสริมเครือข่ายกองทุนชุมชนให้สนับสนุนการจัดการหนี้
๓. สร้างทีมบูรณาการบริหารจัดการทุนชุมชน
๔. พัฒนानิสัยทางการเงินและใช้ประโยชน์ทุนชุมชน
๕. แก้ไขปัญหาหนี้สินประชาชนด้วยแนวคิดสำนึกดีแผนดีจัดการหนี้ได้

๑. พัฒนาทุนชุมชนในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๒. ส่งเสริมทุนชุมชนพัฒนาอาชีพกลุ่มอาชีพ เครือข่ายอาชีพ สร้างธุรกิจชุมชน และแก้ไขปัญหาชุมชน
๓. เพิ่มรายได้และมูลค่าด้านอาชีพให้ศูนย์สตรี
๔. ผลักดันกองทุนชุมชนที่มีขนาดใหญ่เข้าสู่สถาบันการเงินที่เหมาะสม
๕. วิจัยประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยระบบทุนชุมชน
๖. พัฒนาอาชีพและเครือข่ายอาชีพให้สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
๗. เชิดชูเกียรติศูนย์จัดการกองทุนชุมชน กองทุนชุมชน และศูนย์เรียนรู้การบริหารจัดการกองทุนชุมชน

ตัวชี้วัด

- ๑) จำนวนครัวเรือนที่มีการบริหารจัดการหนี้ไปสู่อีก ๑ ครัวเรือน ๑ สัญญา
- ๒) จำนวนกลุ่มออมทรัพย์ที่มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
- ๓) จำนวนโครงการที่กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอนุมัติได้ส่งเสริมอาชีพและเครือข่ายอาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔

เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

ความเชื่อมโยง :

๑. ตอบสนองยุทธศาสตร์การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ
๒. ตอบสนองยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
๓. ตอบสนองนโยบายรัฐบาลด้านการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ
๔. ตอบสนองยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทยด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบบูรณาการในระดับพื้นที่

ความท้าทายเชิงยุทธศาสตร์ :

๑. ทำอย่างไรให้กรมการพัฒนาชุมชนมีสมรรถนะสูงในการบริหารการพัฒนาชุมชน
๒. ทำอย่างไรให้บุคลากรทันสมัย เก่ง ดี และมีความสุข
๓. ทำอย่างไรให้กรมการพัฒนาชุมชนมีภาพลักษณ์ของการบริการประชาชนที่ดี

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

องค์กรมีสมรรถนะสูงในการบริหารการพัฒนาชุมชน

ประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์

คุณภาพการให้บริการ

ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ

การพัฒนาองค์กร

ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ได้รับรางวัลจากหน่วยงานหรือผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการองค์กร	รางวัล	๑	๑	๑	๑	๑
ร้อยละของบุคลากรที่มีคุณภาพตามเกณฑ์	ร้อยละ	๘๗	๘๘	๘๑	๘๓	๘๕
ร้อยละความพึงพอใจของบุคลากร	ร้อยละ	๗๘	๘๑	๘๔	๘๗	๘๐
ร้อยละของชุมชนและเครือข่ายที่มีความเชื่อมั่นต่อกรมการพัฒนาชุมชน	ร้อยละ	๘๗	๘๘	๘๑	๘๓	๘๕

ประเด็นยุทธศาสตร์ : ๔ เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ : องค์กรมีสมรรถนะสูงในการบริหารการพัฒนาชุมชน

กลยุทธ์ : ๔.๑ เสริมสร้างศักยภาพองค์กรเพื่อยกระดับงานพัฒนาชุมชน

กระบวนการ

ยกระดับการจัดการ
และบริหารองค์กร

ขับเคลื่อนองค์กร
ด้วยองค์ความรู้
และนวัตกรรม

ยกระดับ
งานพัฒนาชุมชน

องค์กรทันสมัย
งานมีคุณภาพ

โครงการ

- ปรับปรุงโครงสร้าง และอัตรากำลัง ให้เหมาะสมกับการทำงานในปัจจุบัน
  - โครงสร้างองค์กร
  - บทบาทและภารกิจ
  - ค่านิยมร่วม
  - ขอเพิ่มอัตรากำลัง
  - พัฒนาองค์การตามเกณฑ์ PMQA
- ปรับปรุง พัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ให้การทำงานมีประสิทธิภาพ
- ปรับปรุงกระบวนการในแต่ละด้านให้กระชับในการทำงานของบุคลากรลดลง
  - ระบบการจัดทำงบประมาณ
  - จัดทำระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์
  - ระบบการสรรหาบุคลากร
  - การมอบอำนาจ
  - ระบบคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน
  - พัฒนาระบบมาตรฐานความเชี่ยวชาญในอาชีพ

- ใช้ระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือการจัดการความรู้
- วิจัยและพัฒนาการทำงานพัฒนาชุมชนตามสถานการณ์
- สร้างสรรค่นวัตกรรมงานพัฒนาชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุด
- จัดตั้งศูนย์ข้อมูลและแหล่งอ้างอิงทางวิชาการด้านการพัฒนาชุมชน และแนวปฏิบัติที่ดีระดับชาติ (Community Development Reference Center)
- เชื่อมโยงองค์ความรู้การพัฒนาชุมชนในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนให้เป็นฐานในการพัฒนาประเทศ

- ศึกษาและพัฒนาการจัดทำ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนแห่งชาติ
- พัฒนาเครือข่ายนักยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนแห่งชาติและพลังประชารัฐให้ขับเคลื่อนภารกิจองค์กรที่มีประสิทธิภาพ
- พัฒนาระบบซอฟต์แวร์ในการปฏิบัติงานเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน
- พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อบริหารยุทธศาสตร์ และยกระดับระบบบริการของภาครัฐ

ตัวชี้วัด

ได้รับรางวัลจาก
หน่วยงานหรือผ่าน
เกณฑ์มาตรฐานด้าน
การบริหารจัดการ
องค์กร

ประเด็นยุทธศาสตร์ : ๔ เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ : องค์กรมีสมรรถนะสูงในการบริหารการพัฒนาชุมชน

กลยุทธ์ : ๔.๒ พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ

สร้างคนเก่ง คนดี

พัฒนาบุคลากร
ให้ทันสมัย

เสริมสร้างความผูกพัน
และความผูกพัน

บุคลากร
ทันสมัย เก่ง ดี
และมีความสุข

1. พัฒนาค่านิยมองค์กรที่เป็นความเชื่อ พฤติกรรม และแนวทางปฏิบัติชัดเจนในปัจจุบัน (ค่านิยม = Ethical DNA ของข้าราชการ)
2. เสริมสร้างระบบคุณธรรม ค่านิยมองค์กรผ่านระบบ HRM
3. กำหนดแนวทางพัฒนาค่านิยมองค์กร (สร้างสรรค์ ส่งเสริมสืบสาน) เพื่อไปสู่วัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง

1. สร้างภาพลักษณ์องค์กรเพื่อเสริมความมั่นใจ เป็น new look ต้นแบบของพัฒนากรทันสมัย (Role Model)
2. พัฒนาระบบงาน สร้างคู่มือในการทำงาน เครื่องมือการทำงาน (Drop box, Cloud, paperless) หน่วยบริการความรู้ด้านการพัฒนาชุมชน (Business Unit)

1. การพัฒนาระบบเสริมสร้างความผูกพันของบุคลากร
2. ออกแบบ พัฒนาระบบ และวิธีการทำงานที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานทุกระดับ
3. พัฒนาสายอาชีพให้ชัดเจน
4. สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี
5. วางระบบการจัดสวัสดิการที่เอื้อประโยชน์ในการทำงาน
6. เชิดชูเกียรติข้าราชการ

ตัวชี้วัด

- ร้อยละของบุคลากรที่มีคุณภาพตามเกณฑ์
- ร้อยละความผูกพันของบุคลากร

กระบวนการ

โครงการ

ประเด็นยุทธศาสตร์ : ๔ เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ : องค์กรมีสมรรถนะสูงในการบริหารการพัฒนาชุมชน

กลยุทธ์ : ๔.๓ ยกกระดับภาพลักษณ์องค์กร

พัฒนาระบบบริการ
งานพัฒนาชุมชน

พัฒนาการสื่อสารภาพลักษณ์
ภายในองค์กร

ประชาสัมพันธ์
ภาพลักษณ์องค์กร
สู่สาธารณชน

องค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดี

๑. พัฒนาระบบ E-Service ให้บริการงานด้านวิชาการหรือข้อมูลงานพัฒนาชุมชน สะดวก รวดเร็วเป็นมืออาชีพ และเป็นระบบ One Stop Service
๒. สร้างทีมที่ปรึกษาการพัฒนาชุมชนมืออาชีพ รองรับ การขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนในพื้นที่ (Counseling Team)

๑. พัฒนาการเชื่อมโยงระบบสื่อสารผ่าน สังกมออนไลน์สู่บุคลากรให้ครอบคลุม ทุกระดับ
๒. พัฒนาสื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ องค์กรในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้มีพลัง และตรงต่อกลุ่มเป้าหมาย
๓. สนับสนุนเครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ ระบบ การทำงาน คู่มือการทำงาน และสร้าง ทีมงาน เพื่อการสื่อสารภาพลักษณ์
๔. สร้างแรงจูงใจ ให้เกียรติยกย่อง ผู้มีผลงานสื่อสารภาพลักษณ์องค์กร

๑. สร้างวัฒนธรรมการสื่อสาร ภาพลักษณ์องค์กรในบุคลากรให้ แข็งแกร่ง เป็นสื่อบุคคล
๒. แสวงหาช่องทางการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึง กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม
๓. พัฒนาการสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ สู่ผู้นำ กลุ่ม องค์กรเครือข่ายในงาน พัฒนาชุมชน และสื่อสารภาพลักษณ์ ให้ครอบคลุม ทุกระดับ
๔. สร้างสัมพันธ์ภาพและพัฒนา เครือข่ายสื่อสารมวลชนเพื่อ การสื่อสารภาพลักษณ์ที่ยั่งยืน
๕. พัฒนาช่องทางการสื่อสารขององค์กร ในรูปแบบภาษาสากล และยกระดับ ให้เป็นเว็บไซต์กลางในด้านงาน พัฒนาชุมชน

ตัวชี้วัด

ร้อยละของชุมชน และเครือข่ายที่ มีความเชื่อมั่นต่อ กรมการพัฒนาชุมชน

ตัวชี้วัด

แผนยุทธศาสตร์
กรมการพัฒนาชุมชน
พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ตัวชี้วัด

แผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ตัวชี้วัดเป้าหมายแผนยุทธศาสตร์	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ร้อยละ ๘๐ ของครัวเรือนในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ๒๓,๕๘๙ หมู่บ้าน มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.)	หมู่บ้าน	๘,๐๐๐	๑๒,๐๐๐	๑๖,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๓,๕๘๙

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ยุทธศาสตร์	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ร้อยละของผู้นำสามารถขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน	ร้อยละ	๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	๘๐
จำนวนศูนย์เรียนรู้ชุมชนที่มีประสิทธิภาพในการสร้างสัมมาชีพ	แห่ง	๓๐๐	๔๕๐	๖๐๐	๗๕๐	๙๐๔
ร้อยละของแผนชุมชนที่มีโครงการสนับสนุนสร้างสัมมาชีพ	ร้อยละ	๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	๘๐
จำนวนชุมชนที่มีการพัฒนาอาชีพเดิมหรือสร้างอาชีพใหม่	แห่ง	๘,๐๐๐	๑๒,๐๐๐	๑๖,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๓,๕๘๙
ร้อยละของครัวเรือนยากจนที่ลดลง	ร้อยละ	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
จำนวนครัวเรือนสัมมาชีพที่เพิ่มขึ้น	ครัวเรือน	๑๘๘,๗๑๒	๒๕๙,๔๗๙	๓๓๐,๒๔๖	๔๐๑,๐๑๓	๔๗๑,๗๘๐
ร้อยละของชุมชนที่ได้นำสารสนเทศไปใช้สร้างสัมมาชีพชุมชน	ร้อยละ	๘๓	๘๖	๘๙	๙๒	๙๕
ร้อยละของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ มีความสามารถในการบริหารจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่น	ร้อยละ	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐
จำนวนผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ ๑-๓ ดาว /กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D) ได้รับการพัฒนาและยกระดับคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์ (๕๔,๗๔๘)	๗,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๒,๐๐๐	๑๒,๕๐๐	๑๓,๒๔๘
ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น	ร้อยละ	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕

ตัวชี้วัด

แผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ยุทธศาสตร์	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
จำนวนครัวเรือนที่มีการบริหารจัดการหนี้ไปสู ๑ ครัวเรือน ๑ สัญญา	ครัวเรือน	๑๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐
จำนวนกลุ่มออมทรัพย์ที่มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	กลุ่ม	๑,๕๐๐	๓,๐๐๐	๔,๕๐๐	๖,๐๐๐	๗,๐๐๐
จำนวนโครงการที่กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอนุมัติได้ส่งเสริมอาชีพและเครือข่ายอาชีพ	โครงการ	๑,๕๐๐	๓,๐๐๐	๔,๕๐๐	๖,๐๐๐	๗,๐๐๐
ได้รับรางวัลจากหน่วยงานหรือผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการองค์กร	รางวัล	๑	๑	๑	๑	๑
ร้อยละของบุคลากรที่มีคุณภาพตามเกณฑ์	ร้อยละ	๘๗	๘๙	๙๑	๙๓	๙๕
ร้อยละความพึงพอใจของบุคลากร	ร้อยละ	๗๙	๘๑	๘๔	๘๗	๙๐
ร้อยละของชุมชนและเครือข่ายที่มีความเชื่อมั่นต่อกรมการพัฒนาชุมชน	ร้อยละ	๘๗	๘๙	๙๑	๙๓	๙๕

การขับเคลื่อน
แผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน
พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๑. มองภาพรวมของแผนยุทธศาสตร์

การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชนพ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างสูงสุดนั้น ต้องมองภาพรวมของแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งได้สร้างไว้ในแผนที่ยุทธศาสตร์ จะทำให้เห็นภาพความเชื่อมโยงของเป้าหมาย เป้าประสงค์ในแต่ละมิติที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ในลักษณะเหตุและผล โดยแผนที่ยุทธศาสตร์ เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและถ่ายทอดเป้าประสงค์และทิศทางของกรมการพัฒนาชุมชนให้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้ทุกคนเห็นภาพความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ตนเองทำกับยุทธศาสตร์ ทำให้กรมการพัฒนาชุมชนมั่นใจว่าเป้าประสงค์มีความเชื่อมโยงกันในลักษณะของเหตุและผล อีกทั้งมีเป้าประสงค์ที่ครอบคลุมในทุกๆ มิติ ซึ่งนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง

๒. การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ

แผนปฏิบัติราชการหน่วยงานของรัฐ กรมการพัฒนาชุมชนจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ๒ ระดับ คือ แผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปี โดยใช้เป็นเครื่องมือในการแปลงแผนยุทธศาสตร์ให้เป็นโครงการ/กิจกรรม ซึ่งแผนปฏิบัติราชการมีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ต้องจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดินเพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการจัดทำแผนนิติบัญญัติ และแผนปฏิบัติราชการที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ที่ได้แถลงไว้กับรัฐสภา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดิน และได้กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปีที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายของรัฐบาลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน และนำกิจกรรมตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีไปจัดทำคำของบประมาณ และให้การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติเกิดความเป็นรูปธรรม สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนและพัฒนาชุมชน สังคม ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๓. การบริหารโครงการที่มีประสิทธิภาพ

การบริหารโครงการ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการเพิ่มความสามารถในการแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ซึ่งแผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดแผนงานโครงการที่สำคัญไว้เรียบร้อยแล้ว มีทั้งโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณและไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ดังนั้น การบริหารโครงการให้ประสบผลสำเร็จสามารถนำไปสู่ผลสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์ด้วย ขั้นตอนสำคัญของการบริหารโครงการ ประกอบด้วย การแสวงหาแหล่งงบประมาณ การจัดทำข้อเสนอโครงการ การคัดเลือกโครงการ การขับเคลื่อนโครงการ การติดตามโครงการ การประเมินโครงการ และการรายงานผลโครงการ อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปการบริหารโครงการที่ไม่ได้รับงบประมาณมักจะไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากมีปัญหาเข้ามาเกี่ยวข้องหลายประการ โดยปัญหาที่พบ ได้แก่

- ๑) โครงการไม่เชื่อมโยงกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ มีลักษณะเป็นชั้นๆ หรือเป็นจุดๆ ที่เอามาวางเรียงกันหรือวางทับซ้อนกัน สามารถระบุดอกมาเป็นโครงการได้โดยไม่เชื่อมโยงกัน
- ๒) ไม่มีการวางโครงการในลักษณะของกระบวนการ ที่กำหนดกิจกรรมเป็นเส้น นับตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง
- ๓) ไม่ได้คิดโครงการอย่างรอบคอบในทุกมุมมอง ยึดความรวดเร็วของการเบิกใช้งบประมาณให้ทันไม่ได้คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับอย่างแท้จริง
- ๔) ขาดระบบการติดตาม ประเมิน และรายงานผลโครงการที่ดี
- ๕) งบประมาณที่ได้รับไม่ครอบคลุมทุกกิจกรรมของโครงการจึงทำให้การบริหารโครงการไม่ได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- ๖) โครงการได้กำหนดกิจกรรม/ขั้นตอนของโครงการไปตั้งแต่ระดับกรม ทำให้การบริหารโครงการไม่เหมาะสมในระดับปฏิบัติของทุกพื้นที่
- ๗) ความล่าช้าของโครงการที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างเร่งด่วน
- ๘) ความหลากหลายของภารกิจกรมการพัฒนาชุมชนทำให้บุคลากรไม่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างแท้จริง การบริหารโครงการจึงขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

การบริหารโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงต้องใช้ความรู้ ทักษะ เครื่องมือ และเทคนิคต่างๆ ในการดำเนินงานกิจกรรมที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้รับบริการ โดยความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้รับบริการ เป็นหัวใจสำคัญในการบริหารโครงการที่ดีและเหมาะสม มีการวิเคราะห์และคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งโครงการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ โครงการ และความต้องการของผู้รับบริการ ดังนั้น การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชนไปสู่การปฏิบัติด้วยการบริหารโครงการ จึงควรมีกระบวนการบริหารโครงการ ดังนี้

- ๑) พัฒนาระบบการบริหารโครงการให้กับบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรมก่อนการขับเคลื่อนโครงการ
- ๒) การวิเคราะห์ขอบเขต กระบวนการดำเนินงานโครงการ และความสัมพันธ์กับโครงการอื่น ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง ไปจนถึงปลายทาง
- ๓) การวิเคราะห์ผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดโครงการที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์ประเด็นยุทธศาสตร์ ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้รับบริการ
- ๔) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และเชื่อมโยงระหว่างโครงการกับแผนยุทธศาสตร์ในทุกระดับ
- ๕) การวิเคราะห์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการทั้งบุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้รับบริการ
- ๖) การวิเคราะห์ประโยชน์ที่จะได้รับ เปรียบเทียบความคุ้มค่ากับต้นทุนในทุกมิติ
- ๗) การวิเคราะห์ความเสี่ยงที่สำคัญของโครงการ

ที่ปรึกษา

นายอภิชาติ ไตติลภเวชช์	อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นางสายพิรุณ น้อยศิริ	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายอรรษิษฐ์ สัมพันธรัตน์	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายทวีป บุตรโพธิ์	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

คณะผู้จัดทำ

นายวาทกานต์ ช่อแก้ว	ผู้อำนวยการกองแผนงาน
นางสาวนันทนา หวังธงชัยเจริญ	หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์
ดร.สรยุทธ จันสุข	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นางสมร เพชรพรรณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นางสาวยุภารัตน์ พองคำมูล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นางสาวนันทรัตน์ สุขศรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นางสาวนัฐวรรณ เทียนสิทธิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นายปฎิภาณ ชัยลังกา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นางสาวรชิกา สีหะจุฬางกูร	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
นายวรรณมงคล ยะถา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ผู้เขียน	: กองแผนงาน กรมการพัฒนาชุมชน
ชื่อหนังสือ	: แผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
สถานที่พิมพ์	: กรุงเทพมหานคร
พิมพ์เมื่อ	: กันยายน ๒๕๕๙

สถานที่ติดต่อ

กองแผนงาน กรมการพัฒนาชุมชน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๕ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๖๒๓๕ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๙๑๗